

Nr 41.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

Genom en den 27 mars 1954 dagtecknad proposition, nr 195, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

I fråga om propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

I propositionen föreslås — i anslutning till förslag till debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifter, som framlagts i propositionen nr 189 — vissa ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring. Ändringarna avser främst att avräkningen mellan de sjukförsäkringsavgifter, som debiteras för sjukförsäkringsavgifter, och de förskott, som av statsmedel utbetalas till sjukförsäkringskassorna, skall grunda sig enbart på debiteringslängderna för slutlig skatt, i följd varav ändringar av de i samband med den slutliga skatten debiterade avgifterna ej skall påverka avräkningsförfarandet eller statsbidragens storlek. Skattebefrielse för dödsbo föreslås kunna omfatta även sjukförsäkringsavgift.

Vidare föreslås att tilläggssjukpenning, som utgår på grund av frivillig försäkring, skall, när den försäkrade åtnjuter sjukhusvård, nedsättas enligt samma regler som gäller för den obligatoriska tilläggssjukpenningförsäkringen samt att — i likhet med vad som gäller vid obligatorisk försäkring — frivilligt försäkrad som fullgör tjänstgöring såsom värnpliktig må kunna befrias från avgift för försäkring för tilläggssjukpenning.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

L a g**angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.**

Härigenom förordnas, att 35, 36, 37, 43, 44 och 54 §§ lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse:)

35 §.

Överstiger medlems sammanlagda avgift för sjukvårdsförsäkringen och försäkringen för grundsjukpenning två procent av hans vid taxering till statlig inkomstskatt året näst efter det år avgiften avser taxerade inkomst, skall avgiften nedsättas till två procent av nämnda inkomst. Är medlem taxerad enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skall härvid å vardera maken anses belöpa hälften av makarnas sammanlagda taxerade inkomst. *Är den försäkrade medlem i såväl lokal- som centralsjukkassa, skall nedsättning i första hand avse avgift till centralsjukkassan. Inom en och samma kassa skall nedsättning i första hand avse avgift för sjukvårdsförsäkringen.*

Därest vad — — — — — påföras honom.

36 §.

Om debitering — — — — — i uppbördsförordningen.

Har medlem, som är pliktig att erlægga sjukförsäkringsavgift, avlidit och efterlämnat dödsbodelägare, som vid hans frånfälle var beroende

¹ Se SFS 1953: 569.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

av honom för sin försörjning, och har dödsboet att erlægga kvarstående eller tillkommande skatt, vari ingår sjukförsäkringsavgift, under uppbördstermin, som äger rum eller avslutas efter dödsfallet, äger beskattningsnämnd, där ömmande omständigheter äro för handen, att efter framställning från dödsboet medgiva befrielse från erläggande helt eller delvis av sjukförsäkringsavgiften. Befrielse må dock icke avse avgift, som påförts i anledning av eftertaxering till statlig inkomstskatt och som rätteligen skolat erläggas under uppbördstermin, vilken ägt rum före dödsfallet.

Framställning, som i andra stycket avses, skall göras före utgången av andra kalenderåret efter det år, varunder medlemmen avlidit.

I fråga om besvär över beskattningsnämnds beslut i ärende, som i andra stycket avses, skall vad som gäller beträffande besvär över beslut enligt 15 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt äga motsvarande tillämpning.

37 §.

Allmän sjukkassa äger i den ordning Konungen bestämmer av statsverket uppbära hela beloppet av de sjukförsäkringsavgifter, som debiterats för kassans räkning.

I avräkning å de sjukförsäkringsavgifter, som komma att debiteras för visst kalenderår, äger allmän sjukkassa av statsverket erhålla förskott enligt de föreskrifter Konungen utfärdar.

Allmän sjukkassa äger i den ordning Konungen bestämmer av statsverket uppbära hela beloppet av de sjukförsäkringsavgifter, som vid debitering av slutlig skatt debiterats för kassans räkning.

I avräkning å de sjukförsäkringsavgifter, som komma att vid debitering av slutlig skatt debiteras för visst kalenderår, äger allmän sjukkassa av statsverket erhålla förskott enligt de föreskrifter Konungen utfärdar.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

43 §.

Avgiftslindringsbidrag utgår med belopp, varmed sjukförsäkringsavgift nedsatts till följd av vad i 35 § första stycket stadgats.

Avgiftslindringsbidrag utgår med belopp, varmed sjukförsäkringsavgift *vid debitering av slutlig skatt* nedsatts till följd av vad i 35 § första stycket stadgats.

44 §.

Avgiftsersättningsbidrag utgår till sjukkassa med tio kronor för varje medlem som, till följd av vad i 33 § andra stycket är stadgat, *icke är skyldig erlægga* avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Avgiftsersättningsbidrag utgår till sjukkassa med tio kronor för varje medlem som, till följd av vad i 33 § andra stycket är stadgat, *vid debitering av slutlig skatt icke påförts* avgift för sjukvårdsförsäkringen.

54 §.

Beträffande den frivilliga försäkringen skall i övrigt vad i 6, 8, 21—23, 26, 27, 29—32, 45 och 46 §§ stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Beträffande den frivilliga försäkringen skall i övrigt vad i 6, 8, 21—23, 25—27 och 29—32 §§, 33 § *fjärde stycket andra punkten samt* 45 och 46 §§ stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande de skäl, som ligger till grund för det genom propositionen framlagda lagförslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

De genom förevarande proposition föreslagna ändringarna i 35—37 samt 43 och 44 §§ sjukförsäkringslagen står i nära samband med det förslag till debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifter som framlagts genom propositionen nr 189 till innevarande års riksdag. Beträffande detta förslag samt till grund för detsamma liggande utredning jämte remissbehandling därav får utskottet inledningsvis hänvisa till propositionen nr 189 s. 22—24.

Ändringarna i 54 § sjukförsäkringslagen har föranletts av skrivelse från riksförsäkringsanstalten.

Propositionen.

Avgiftsnedläggning på grund av tvåprocentsregeln (35 §).

Överstiger medlems sammanlagda avgift för sjukvårdsförsäkringen och försäkringen för grundsjukpenning två procent av hans taxerade inkomst vid taxering till statlig inkomstskatt året efter det avgiften avser, skall enligt 35 § första stycket avgiften nedsättas till två procent av nämnda inkomst. Av vad som i nämnda lagrum stadgas rörande avgiftsnedläggning på grund av tvåprocentsregeln framgår att man skall reducera i första hand den sjukvårdsförsäkringsavgift, som belöper på centralsjukkassan, i andra hand centralsjukkassans avgift för grundsjukpenning, i tredje hand localsjukkassans sjukvårdsförsäkringsavgift och i sista hand localsjukkassans avgift för grundsjukpenning.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, anför härom:

Gjorda undersökningar har visat att ett dylikt system för nedsättningen vållar visst besvär vid debiteringsarbetet. Att märka är vidare att för sjuk-kassornas vidkommande det är utan betydelse i vilken ordning avgifterna reduceras, då sjuk-kassorna genom avgiftslindringsbidraget av statsverket får full ersättning för de belopp, som bortfaller till följd av tvåprocents-regeln. Med hänsyn härtill och då det ur debiteringssynpunkt är behöfligt att veta, huruvida avgiftsnedläggning skall i första hand avse sjukvårds-försäkringsavgiften eller grundsjukpenningavgiften, förordar jag, att de i 35 § upptagna bestämmelserna om turordning vid avgiftsnedläggning ersättes med en föreskrift att nedsättning i första hand skall avse avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Avrundning till helt kronor (35 §).

Genom den hänvisning, som i 36 § sjukförsäkringslagen beträffande upp-börd av sjukförsäkringsavgifterna gjorts till uppbördsförordningen, har fastställts, att uppbörden av dessa avgifter skall anknytas till skatteupp-börden. Därvid har förutsatts att sjukförsäkringsavgifterna skall ingå i slutlig skatt och förskottsvis erläggas i samband med preliminär skatt. Enligt uppbördsförordningen påföres i slutlig skatt ingående belopp i hela kronor. Vid tillämpning av den förut berörda tvåprocentsregeln kan emel-lertid brutet kronor uppkomma. Till undvikande av denna konsekvens föreslås, att i 35 § upptages en avrundningsregel av innehåll att vid ned-sättning av sjukförsäkringsavgift uppkommande öretal skall, om det upp-går till högst 50, bortfalla och, därest det överstiger 50, höjas till närmaste hela kronor.

Befrielse för dödsbo att erlägga sjukförsäkringsavgift (36 §).

Utskottet får i denna del hänvisa till propositionen nr 189 s. 63—64 be-träffande vad som av särskilda utredningsmän anförts och s. 66 beträf-

fande vad som i remissyttranden över utredningsmännens förslag framkommit.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, hänför sig i förevarande proposition, nr 195, i denna fråga till skäl som av chefen för finansdepartementet närmare utvecklats i propositionen nr 189.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, har i propositionen nr 189 s. 69—70 anfört följande.

Vidkommande frågan om befrielse för dödsbo att erlægga i kvarstående eller tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift erinrar utredningsmännen om att möjlighet till sådan befrielse, såvitt gäller folkpensionsavgift, infördes genom beslut av föregående års riksdag. Därvid ansågs av skilda skäl pensionsavgift böra i förevarande hänseende jämställas med skatt. Enligt utredningsmännens mening bör emellertid skattebefrielse för dödsbo icke omfatta sjukförsäkringsavgift. Sistnämnda avgift hade nämligen en annan karaktär än pensionsavgiften. Sålunda hade en sjukkassemedlem faktiskt varit tillförsäkrad och ofta även kommit i åtnjutande av de förmåner hans försäkring avsett att bereda.

Samma skäl som utredningsmännen anfört mot avgiftsbefrielse skulle kunna anföras även mot skattebefrielse över huvud taget. Jag kan ej heller finna någon anledning föreligga för att sjukförsäkringsavgifterna, såvitt här är fråga, skulle intaga någon särställning i förhållande till skatt. En annan ståndpunkt måste från de skattskyldigas sida te sig svårförståelig. Ytterligare ett skäl för avgiftsbefrielse är att verkställigheten av beslut om skattebefrielse kommer att avsevärt förenklas. Jag förordar således att beskattningsnämnd skall under motsvarande förutsättningar, som beträffande befrielse från statlig inkomstskatt anges i 15 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, äga befria dödsbo även från i kvarstående och tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift. Den minskade avgiftsintäkt, som föranledes av medgiven befrielse, bör icke medföra nedsättning av vederbörande sjukkassas fordran på debiterade avgifter. Förlusten bör med andra ord stanna på statsverket i likhet med vad som gäller, när ogulden avgift icke kan indrivras.

Avräkningsförfarandet m. m. (37, 43 och 44 §§).

Av de nuvarande bestämmelserna i 37, 43 och 44 §§ i sjukförsäkringslagen följer bl. a. att alla ändringar av sjukförsäkringsavgifterna, som göres efter det arbetet med debiteringen av den slutliga skatten slutförts, skall beaktas vid regleringen av sjukkassornas fordringar på debiterade avgifter och i förekommande fall även på avgiftslindrings- och avgiftsersättningsbidragen. Sänkes avgiften, minskas fordringen på debiterade avgifter och ökas i förekommande fall statsbidraget; en höjning av avgiften har motsatt verkan. |

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, anför bl. a. följande.

Den nu gällande ordningen medför självfallet åtskilligt arbete för såväl sjukförsäkringskassorna som de statliga myndigheter, vilka skall handha avräkningsförfarandet. Även för de lokala skattemyndigheterna uppkommer merarbete. Eftersom de tillkommande och avgående posterna är förhållandevis små och därjämte i stort sett torde komma att utjäma varandra, synes ifrågasatt detaljreglering knappast erforderlig. Mellanhavandena mellan statsverket och sjukförsäkringskassorna i berörda hänseenden bör i stället grunda sig enbart på de uppgifter om debiterade sjukförsäkringsavgifter m. m., som återfinnes i debiteringslängderna för slutlig skatt. De ändringar av sjukförsäkringsavgifterna, som vidtages efter det arbetet med debiteringen av den slutliga skatten avslutats, bör således icke påverka avräkningsförfarandet.

Vissa ändringar beträffande den frivilliga försäkringen (54 §).

I skrivelse den 5 februari 1954 har *riksförsäkringsanstalten* föreslagit att i sjukförsäkringslagen måtte vidtagas vissa i en vid skrivelsen fogad promemoria ifrågasatta ändringar i sjukförsäkringslagen. I promemorian erinras om bl. a. att i 23 § stadgas att sjukpenning ej utgår för tid, då försäkrad fullgör tjänstgöring som värnpliktig, och att bestämmelsen härom enligt 54 § gäller även frivillig försäkring. Vidare framhålles att i 33 § fjärde stycket beträffande den obligatoriska försäkringen stadgats att den som fullgör tjänstgöring såsom värnpliktig må, såframt han senast två månader efter tjänstgöringens slut gjort framställning därom hos sjukförsäkringskassan, befrias från avgift för försäkringen för tilläggssjukpenning för varje hel månad av tjänstgöringen. De skäl, som föranlett tillkomsten av sistnämnda stadgande, torde gälla även i fråga om den frivilliga försäkringen. Med hänsyn härtill borde i 54 § — vari utsades att vissa särskilda paragrafer rörande den obligatoriska försäkringen skulle lända till efterrättelse även beträffande den frivilliga försäkringen — intagas en hänvisning till 33 § fjärde stycket andra punkten.

I promemorian pekas ytterligare på att 54 § ej innehåller någon hänvisning till 25 § vari i fråga om den obligatoriska försäkringen stadgas att för tid, då sjukpenningförsäkrad medlem åtnjuter sjukhusvård, i stället för sjukpenning skall utges hempenning, som i regel utgör sjukpenningens belopp minskat med 3 kr., dock med högst hälften av sjukpenningens belopp. Härigenom torde följderna bli, att en egen företagare, som frivilligt försäkrat sig för tilläggssjukpenning, vid sjukhusvård endast får vidkännas minskning med 1:50 kr. d. v. s. med hälften av grundsjukpenningens belopp. En frivilligt försäkrad studerande, som ej vore tillförsäkrad grundsjukpenning, finge ej vidkännas något avdrag, när han åtnjöte sjukhus-

vård. Anledning att i förevarande hänseende göra skillnad mellan den obligatoriska och frivilliga försäkringen föreläge ej.

Svenska sjukkasseförbundet har förklarat sig biträda ifrågavarande ändringsförslag.

Föredragande departementschefen har anslutit sig till riksförsäkringsanstaltens förslag och förordat att i 54 § sjukförsäkringslagen intages hänvisning även till 33 § fjärde stycket andra punkten och 25 §.

Lagrådet.

Lagrådet har lämnat det genom propositionen framlagda förslaget utan erinran.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda förslaget och får därför hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 18 maj 1954.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Norman, Nils Elowsson*, fru Svenson, herrar Axel E. Svensson, Lundgren*, Huss, fru Carlqvist och herr Kronstrand;

från a n d r a kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hagård, Lundberg, Carlsson i Bakeröd, Andersson i Alfredshem*, Rimmerfors, Fredriksson* och fru Eriksson i Ängelholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
